

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ

Ἡ ἀπελευθέρωση τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸ στόλο τὸν Νοέμβριο τοῦ 1912 ἔθεσε τέρμα στὴν ὀθωμανικὴ κυριαρχία που διήρκεσε ἐπὶ μισὴ χιλιετία. Ὡστόσο ἡ ἱστορικὴ φυσιογνωμία καὶ πραγματικότητα τοῦ Ἄθω τὴν ἐποχὴ αὐτὴ διαμορφώνεται σταδιακὰ ἀπὸ τὶς τελευταῖες δεκαετίες τοῦ 19^{ου} αἰῶνα ὡς τὸ τέλος τῆς δεκαετίας τοῦ 1910, ὅταν παγιώνεται ἡ ὑπαγωγή του στὸ ἑλληνικὸ βασίλειο καὶ λήγουν ὀριστικὰ οἱ οἱ σχετιζόμενες μὲ τὸ status του διπλωματικὲς καὶ πολιτικὲς διεργασίες ποὺ ἀκολούθησαν τὸ τέλος του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου.

Κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς ἄθωνικῆς ἱστορίας κατὰ τὴν περίοδο αὐτὴ εἶναι ὁ ἐπιτυχὴς ἀγώνας γιὰ τὴ διαφύλαξη τοῦ ἐσωτερικοῦ καθεστώτος διοικήσεως καὶ τῶν θεσμῶν ὀργανώσεως τοῦ μοναστικοῦ βίου ἀπὸ ποικίλες ἐπεμβάσεις, οἱ ὁποῖες ἐπεδίωκαν ἀλλαγὴ παγιωμένων ἀπὸ αἰῶνες ἐξαρτήσεων καὶ ἐσωτερικῶν ἱεραρχήσεων. Ὅμως, παρὰ τὰ προβλήματα, τὶς ἐντάσεις καὶ δυσλειτουργίες ποὺ δημιούργησαν οἱ φανεροὶ ἢ ὑφαίρποντες ἐθνοτικοὶ ἀνταγωνισμοί, ἀποτέλεσμα τῆς ἱστορικῆς νέας πραγματικότητας τῶν Βαλκανίων, ἡ ἁγιαστικὴ δύναμη, τὰ ἰδεώδη καὶ ἡ συλλογικὴ ἀσκητικὴ ἐμπειρία τοῦ ἄθωνικοῦ μοναστικοῦ βίου ὅπως αὐτὴ βιώθηκε καὶ ὀριοθετήθηκε ἤδη ἀπὸ τὸν 10^{ον} αἰῶνα παρέμειναν ἀναλλοίωτα.

Τὸ Ἅγιον Ὄρος στὰ χρόνια τῆς ἀπελευθέρωσης βιώνει μία περίοδο μεγάλης ἀκμῆς. Ἡ εἰκόνα τοῦ δομημένου χώρου ἀλλάζει ριζικὰ, μὲ τὴν ἐπέκταση τῶν μοναστηριακῶν συγκροτημάτων ἀλλὰ καὶ τῶν ἐξαρτημάτων (σκητῶν καὶ κελλίων). Εἶναι αὐτὴ ἡ εἰκόνα ποὺ διατηρεῖται σὲ μεγάλο βαθμὸ ὡς τὶς ἡμέρες μας. Οἱ τέχνες

ἀκμάζουν μὲ πρώτη ἐκείνη τῆς ἀγιογραφίας ποὺ ἀκεῖται σὲ πλῆθος ἀγιογραφικῶν οἴκων, κυρίως ἀπὸ κελλιῶτες ἀγιογράφους, ποικίλης ἐθνικῆς προελεύσεως. Στὰ ἴδια χρόνια παρατηρεῖται ἡ μεγαλύτερη συγκέντρωση ἐκπροσώπων ἐνὸς εὐρύτατου φάσματος καλλιτεχνικῆς δημιουργίας. Ἡ μαρμαροτεχνία, ἡ μεταλλοτεχνία, ἡ ξυλογλυπτικὴ, ἀλλὰ καὶ ἡ χαλκογραφία, ἡ τέχνη τῆς φωτογραφίας, ἡ καλλιτεχνικὴ βιβλιοδεσία ἀκόμη καὶ ἡ ὠρολογοποιΐα συνθέτουν τὸ σκηρικὸ μιᾶς ἐντυπωσιακῆς ἀγιορειτικῆς παραγωγῆς.

Παράλληλα, τότε τίθενται οὐσιαστικὰ καὶ τὰ θεμέλια γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας μὲ ἀντικείμενο τὸν Ἄθω. Ἡ ἱστορία, οἱ θεσμοὶ καὶ ἡ τέχνη τοῦ Ἁγίου Ὄρους τίθενται στὸ ἐπίκεντρο τοῦ διεθνoῦς ἐπιστημονικοῦ ἐνδιαφέροντος ὀρθοδόξων καὶ μὴ. Ταυτόχρονα πλεῖστα λογίων Ἄθωνιτῶν μοναχῶν ἀσχολοῦνται συστηματικὰ μὲ τὴν ἱστορία τοῦ τόπου τῆς μετανοίας τους.

***Ἡ Ἐπιστημονικὴ Ἐπιτροπὴ
τοῦ Ζ΄ Διεθνoῦς Συνεδρίου 2012
καὶ τῶν παράλληλων ἐκδηλώσεων***